Test Booklet Code & No.
प्रश्नपत्रिका कोड व क्र.

B

Paper-III
DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....
   (Name) ....
2. (Signature) ....
   (Name) ....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....
(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

MAY - 16316

Time Allowed : 2½ Hours] **[Maximum Marks : 150**

Number of Pages in this Booklet : **36** Number of Questions in this Booklet : **75**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **75** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/ questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES

Paper III

रक्षा एवं सामरिक अध्ययन

प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours] **[Maximum Marks : 150**

Note : This paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. North Atlantic Treaty Organisation (NATO) has its headquarters in which of the following cities ?

   (A) Brussels

   (B) Geneva

   (C) Luxemburg

   (D) Paris

2. Which one of the following is *not* considered as a factor for exacerbating low intensity conflicts (LIC) against India ?

   (A) External help

   (B) Terrorism

   (C) Proliferation of small arms

   (D) Women emancipation

1. नाटो या संघटनेचे मुख्यालय खालीलपैकी कोणत्या शहरात आहे ?

   (A) ब्रसेल्ज

   (B) जिनेव्हा

   (C) लक्झेंबर्ग

   (D) पॅरिस

2. खालीलपैकी भारताविरुद्ध कोणता घटक कमी तीव्रतेचा संघर्ष यात मोडत **नाही** ?

   (A) परकीय मदत

   (B) दहशतवाद

   (C) लहानशस्त्रांचा प्रसार

   (D) महिला विकास

3. Which one of the following cities in Russia is known as the 'Nuclear City' ?
   (A) Moscow
   (B) St. Petersberg
   (C) Krasnayarsk
   (D) Cheremkhove

4. Tashkent agreement was signed between :
   (A) Russia and India
   (B) India and China
   (C) Russia and Afghanistan
   (D) India and Pakistan

5. Nuclear Non-proliferation treaty came into force in the year :
   (A) 1968
   (B) 1969
   (C) 1970
   (D) 1975

3. रशियातील खालीलपैकी कोणत्या शहराला 'आण्विक शहर' संबोधले जाते ?
   (A) मास्को
   (B) सेंट पिटीर्सबर्ग
   (C) क्रशनयर्स्क
   (D) चेरेमखोव्हे

4. ताश्कंद करार हे कोणामध्ये झाला ?
   (A) रशिया आणि भारत
   (B) भारत आणि चीन
   (C) रशिया आणि अफगानिस्तान
   (D) भारत आणि पाकिस्तान

5. अण्वप्रसारबंदी करार यासाली अंमलात आला :
   (A) 1968
   (B) 1969
   (C) 1970
   (D) 1975

6. 'Collective Defence' is associated with which of the following ?

   (A) Paragraph 51 of UN Charter

   (B) Paragraph 47 of UN Charter

   (C) Paragraph 45 of UN Charter

   (D) Paragraph 48 of UN Charter

7. Domino Theory was propounded by :

   (A) Brezhnev in 1968 with special reference to Czechoslovakia

   (B) General Eisenhower in 1954 with special reference to Vietnam

   (C) Indira Gandhi in 1972 with special reference to Pakistan

   (D) Truman in 1948 with special reference to Israel

6. 'सामूहिक संरक्षण' हे खालीलपैकी कशाशी निगडित आहे ?

   (A) संयुक्त राष्ट्राचे चार्टर परिच्छेद 51

   (B) संयुक्त राष्ट्राचे चार्टर परिच्छेद 47

   (C) संयुक्त राष्ट्राचे चार्टर परिच्छेद 45

   (D) संयुक्त राष्ट्राचे चार्टर परिच्छेद 48

7. डोमीनो सिद्धांत हा यांनी मांडला :

   (A) 1968 मध्ये ब्रिझेनेव्हने चेकोस्लोवाकीया-बद्दल मांडला

   (B) 1954 मध्ये जनरल आयजेनहावर यांनी व्हीएतनामबद्दल मांडला

   (C) 1972 मध्ये इंदिरा गांधी यांनी पाकिस्तान-बद्दल मांडला

   (D) 1948 मध्ये ट्रूमन यांनी ईस्त्राईलबाबत मांडला

8. Where was the first summit of SAARC held ?

(A) Dacca

(B) New Delhi

(C) Male

(D) Kathmandu

9. Who among the following has called 'Small arms' as a weapon of mass destruction ?

(A) Kofi Annan

(B) Boutrous-Boutrous Ghali

(C) Dr. Man Mohan Singh

(D) Atal Behari Vajpai

10. General Agreement of Tariffs and Trade (GATT) was created in the year :

(A) 1965

(B) 1977

(C) 1957

(D) 1947

8. सार्क संघटनेची पहिली बैठक कोठे झाले ?

(A) ढाका

(B) नवी दिल्ली

(C) माले

(D) काठमांडू

9. खालीलपैकी कोणी असे म्हटले आहे की लहान शस्त्रे हे बहुजनसमाज संहार शस्त्रे (अण्वस्त्रे) आहेत ?

(A) कोफी अन्नान

(B) बुटरस बुटरस घाली

(C) डॉ. मनमोहन सिंह

(D) अटल बिहारी वाजपेयी

10. 'गॅट' करार हा कधी करण्यात आला ?

(A) 1965

(B) 1977

(C) 1957

(D) 1947

11. 'Operation Jeronimo' was related to which one of the following ?

(A) Killing of Col. M. Gaddafi

(B) Killing of Osama Bin Laden

(C) Killing of Benazir Bhutto

(D) Killing of Anwar Sadat

12. During the Cold War Era, the USA and the Soviet Union were reluctant to become involved in direct military conflict mainly because of :

(A) The peacekeeping role of the United Nations

(B) Pressure from non-aligned nations

(C) The potential for global nuclar destruction

(D) Increased tensions in the Middle East

11. 'जेरोनिमो मोहिम' हे कशाशी संबंधित आहे ?

(A) कर्नल गद्दाफीला ठार मारण्याबाबत

(B) ओसामा बीन लादेन यांना ठार मारण्याबाबत

(C) बेनझीर भुत्तो यांना ठार मारण्याबाबत

(D) अन्वर सादात यांना ठार मारण्याबाबत

12. शीतयुद्ध काळात अमेरिका आणि सोव्हिएट युनियन हे कोणत्याही सशस्त्र संघर्षात सहभागी होण्यास तयार होत नव्हते त्याचे मुख्य कारण म्हणजे :

(A) संयुक्त राष्ट्राच्या शांतीसेनेची भूमिका

(B) अलिप्ततावादी राष्ट्रांचा दबाव

(C) जागतिक आण्विक विनाशाची क्षमता

(D) मध्यपूर्वेतील वाढलेला तणाव

13. When was START-1 signed ?

(A) 1990

(B) 1991

(C) 1992

(D) 1993

14. The UN General Assembly adopted a resolution declaring the Indian Ocean a 'Zone of Peace' in the year :

(A) 1970

(B) 1971

(C) 1972

(D) 1969

15. Which one of the following countries is the largest producer of heroine ?

(A) Myanmar

(B) Afghanistan

(C) Columbia

(D) Pakistan

13. START-1 ह्या करारावर कधी सह्या झाल्यात ?

(A) 1990

(B) 1991

(C) 1992

(D) 1993

14. हिंद महासागर हा 'शांततेचे क्षेत्र' हे असे संयुक्त राष्ट्राच्या महासभेने यासाली ठराव अंमलात आणला :

(A) 1970

(B) 1971

(C) 1972

(D) 1969

15. खालीलपैकी कोणता देश 'हिरॉईन' या मादक द्रव्याचा सर्वाधिक मोठा देश आहे ?

(A) म्यानमार

(B) अफगाणिस्थान

(C) कोलंबिया

(D) पाकिस्तान

16. Which one of the following is a treaty-based human rights mechanism ?
    - (A) The UN Human Rights Committee
    - (B) The Human Rights Council
    - (C) The UN Universal Periodic Review
    - (D) The UN Special Mandates

17. What is the meaning of collective rights ?
    - (A) Collective Rights belong to distinct groups of people
    - (B) Collective Rights are those that belong to particular groups as opposed to the individual member of the group
    - (C) Minority Rights are collective rights
    - (D) Collective Rights belong to a special group

16. मानवी हक्कांशी संबंधित खालीलपैकी कोणता तह आहे ?
    - (A) संयुक्त राष्ट्राची मानवी हक्क समिती
    - (B) मानवी हक्क परिषद्
    - (C) संयुक्त राष्ट्राची सार्वत्रिक नियतकालिक पाहणी
    - (D) संयुक्त राष्ट्राचे विशेष पाठबळ

17. 'सामूहीक हक्क' म्हणजे काय ?
    - (A) सामूहिक हक्क म्हणजे भिन्न व्यक्तींचा समूह
    - (B) सामूहिक हक्क म्हणजे लोकांचा असा समूह जो व्यक्तीकात व्यक्तीच्या हक्कांना विरोध करतो
    - (C) अल्पसंख्याकांचे हक्क हे सामूहिक हक्क आहेत
    - (D) सामूहिक हक्क म्हणजे विशेष लोकांचा समूह

18. The Truman Doctrine and the Marshall Plan represented attempts by the United States to deal with the :

(A) National debt

(B) Spread of Communism

(C) President's political opposition

(D) Arms race

19. Which of the following crimes would come under the hending of "Organised Crime" ?

(A) Strike

(B) Money laundering

(C) Violence by students

(D) Public unrest

18. ट्रूमन सिद्धांत आणि मार्शल योजना ह्या अमेरिकेच्या कशाशी निगडित आहेत ?

(A) राष्ट्रीय तूट

(B) कम्युनिझमचा वाढता प्रभाव

(C) राष्ट्रपतीचे राजकीय विरोध

(D) शस्त्र स्पर्धा

19. 'संघटित गुन्हा' यात खालीलपैकी कोणता गुन्हा येतो ?

(A) संप

(B) काळा पेसा

(C) विद्यार्थांद्वारे विध्वंस

(D) सार्वजनिक अशांतता

20. International terrorism involves :

(A) attacks against a government by the people of a nation

(B) actual violence but not the threat of violence

(C) religious activities

(D) Violence or the threat of violence that crosses national frontiers to instill fear in the hearts and minds of people primarily for political ends

20. आंतरराष्ट्रीय दहशतवाद हे याच्याशी संबंधित आहे :

(A) सरकारच्या विरुद्ध राष्ट्रातील लोकांना हल्ला

(B) प्रत्यक्षात विध्वंस परंतु विध्वंसाची धमकी नाही

(C) धार्मिक कार्यवाही

(D) राष्ट्र-राज्याच्या सीमा ओलांडून विध्वंस किंवा विध्वंसाच्या धमकी व त्याद्वारे लोकांच्या मनात भीती बसवणे व राजकीय हित साध्य करणे

21. Which of the following is *not* a major contributor to the greenhouse effect ?

(A) Carbon dioxide

(B) Carbon monoxide

(C) Chlorofluorocarbons

(D) Methane gas

22. Ozone depletion is caused by :

(A) Nitrous oxide

(B) Carbon dioxide

(C) Chlorofluorocarbons

(D) Methane

23. A situation in which significant power is distributed among three or more states is known as :

(A) Bipolarity

(B) A balance of power

(C) A loose bipolar system

(D) Multipolarity

21. खालीलपैकी कोणता घटक ग्रीनहाऊस इफेक्ट-साठी महत्त्वाचा **नाही** ?

(A) कार्बन डॉयक्साईड

(B) कार्बन मोनोक्साईड

(C) क्लोरोफ्लुओरोकार्बन्स

(D) मिथेन गॅस

22. ओझोन वायु कमी होण्याचे कारण :

(A) नायट्रोजन ऑक्साईड

(B) कार्बन डायऑक्साईड

(C) क्लोरोफ्लुओरोकार्बन्स

(D) मिथेन

23. अशी कोणती स्थिती आहे की त्यात सार्थ सत्ता तीन किंवा तीनपेक्षा अधिक राज्याकडे विखुरले जाते ?

(A) द्विध्रुवीय

(B) सत्ताचे संतुलन

(C) विस्कळित द्विध्रुवीय व्यवस्था

(D) बहुध्रुवीय

24. The United Nations Charter is :
    (A) Largely concerned with individual human rights
    (B) Wholly concerned with the relationship between states
    (C) An attempt to legitimise the dominance of great powers over little ones
    (D) Devoted to wide range of subjects including peace, justice, freedom and economic and social rights

25. SAPTA is an agreement involving one of the following organisation :
    (A) GCC
    (B) ASEAN
    (C) EU
    (D) SAARC

24. संयुक्त राष्ट्राचे चार्टर हे :
    (A) व्यक्तीगत मानवी हक्काशी निगडित आहे
    (B) संपूर्ण राज्यांच्या नातेशी संबंधित आहे
    (C) महासत्ताच्या वर्चस्वाला कायदेशीर मान्यता देणे
    (D) शांतता, न्याय, स्वातंत्र्य व सामाजिक व आर्थिक हक्कांना रुंदीचे विषयाने कार्येरत राहणे

25. साप्ता (SAPTA) ही संघटना खालीलपैकी या संघटनेचा भाग आहे :
    (A) जी.सी.सी.
    (B) अशियान
    (C) युरोपीयन युनियन
    (D) सार्क

26. Who is the author of 'People, States and Fear' ?

(A) Raymond Aron

(B) Barry Buzan

(C) Arnold Wolfers

(D) H. Morgenthau

27. The term 'Preventive Diplomacy' was coined by :

(A) George Bush

(B) Dag Hammarskjold

(C) Kofi Annan

(D) Boutrous-Boutrous Ghali

28. Who amongst the following established the concept of structural violence ?

(A) Johan Galtung

(B) Ann Tickner

(C) A.G. Frank

(D) R. Murdock

26. 'पिपुल, स्टॅटस एण्ड फियरे' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?

(A) रेमण्ड अेरन

(B) बॅरी बुझन

(C) अरनॉल्ड वुल्फर

(D) हन्स मॉर्गेन्था

27. 'प्रतिबंधात्मक राजनय' हा शब्द यांनी वापरला :

(A) जॉर्ज बुश

(B) डॅग हॅमर्सजोल्ड

(C) कोफी अन्नान

(D) बुटरोस-बुटरोस घाली

28. संरचनात्मक विध्वंस ही संकल्पना खालीलपैकी कोणी मांडली ?

(A) जॉन गाल्टुंग

(B) ॲन टिकनेर

(C) ऐ.जी. फ्रँक

(D) आर. मरडोक

29. 'European Recovery Plan' was also known as which one of the following ?

(A) Truman Plan

(B) German Plan

(C) Marshal Plan

(D) Baruch Plan

30. The plan of the 'Uniting for Peace' resolution was first outlined by :

(A) Truman

(B) Dean Acheson

(C) John Foster Dallas

(D) Marshall

29. 'युरोपियन रिकव्हरी प्लॅन' खालीलपैकी कोणत्या नावाने परिचित आहे ?

(A) ट्रूमन योजना

(B) जर्मन योजना

(C) मार्शल योजना

(D) बरूच योजना

30. 'शांततेसाठी एकता'च्या योजनेच्या ठरावाची रूपरेषा प्रथम यांनी माडली :

(A) ट्रूमन

(B) डेन अकेसन

(C) जॉन फॉस्टर डलास

(D) मार्शल

31. Who articulated the 'Atom for Peace' concept ?
    - (A) D. Eisenhower
    - (B) W. Wilson
    - (C) J.F. Kennedy
    - (D) G.W. Bush

32. With which one of the following countries India *doesn't* have strategic partnership agreement ?
    - (A) Afghanistan
    - (B) USA
    - (C) France
    - (D) Nepal

33. Who is the author of "Swords into Ploughshares" ?
    - (A) James E. Dougherty
    - (B) I.S. Claude
    - (C) Thomas C. Schelling
    - (D) Linus Pauling

31. 'शांततेसाठी अणु' ही संकल्पना कोणी मांडली ?
    - (A) डी. आयसेनहॉवर
    - (B) डब्ल्यू. विल्सन
    - (C) जे.एफ. केनेडी
    - (D) जी.डब्ल्यू. बुश

32. खालीलपैकी कोणत्या देशाशी भारताची सामरिक सहकार्ये करार **नाही** ?
    - (A) अफगाणिस्तान
    - (B) अमेरिका
    - (C) फ्रांस
    - (D) नेपाल

33. खालीलपैकी कोणत्या लेखकाने "Swords into Ploughshares" लिहिले आहे ?
    - (A) जेम्स ई. डगहर्टी
    - (B) आय.एस. क्लाउडे
    - (C) थॉमस सी. शेलींग
    - (D) लिनीअस पॉलिंग

34. The Indo-Bhutanese treaty was signed in the year :

(A) 1948

(B) 1949

(C) 1950

(D) 1951

34. भारत-भुतान तह या वर्षात सह्या केल्यात :

(A) 1948

(B) 1949

(C) 1950

(D) 1951

35. Conflict is constructive when :

(A) it helps to build new insights and establishes new patterns in a relationship

(B) there is a clear winner and a clear loser

(C) it prevents all new conflicts

(D) Both sides get what they want

35. संघर्ष हा भरीव होतो जेव्हा :

(A) सहकार्यात नवीन ध्येय-धोरणे व नवा दृष्टीकोन तयार होतो

(B) त्यात पूर्णपणे एक विजयी तर एक पराजयी

(C) नव्या संघर्ष-प्रतिबंध होते

(D) दोन्ही बाजूला ज्यांना त्यांना जे हवे ते मिळवणे

36. In which year was UNCTAD established ?

(A) 1962

(B) 1963

(C) 1965

(D) 1964

37. What are the differences specific to Afghanistan, Nepal and Bhutan when compared to other South Asian countries ?

(A) They are monarchies

(B) They have mountain ranges in them

(C) They are landlocked

(D) They are all islands

36. UNCTAD चा स्थापन कोणत्या वर्षी करण्यात आला ?

(A) 1962

(B) 1963

(C) 1965

(D) 1964

37. दक्षिण आशियातील राष्ट्रांचा विचार करताना अफगाणिस्तान, नेपाल, भुतान यांच्यात काय विशेष फरक आहे ?

(A) तेथे राजेशाही आहे

(B) ते डोंगर रांगाना लागून आहेत

(C) ते भूवेष्टित (landlocked) राज्ये आहेत

(D) ते सर्व बेटे (islands) आहेत

38. Which amongst the following is *not* a tool of pacific settlement of disputes ?

(A) Negotiation

(B) Arbitration

(C) Intervention

(D) Third party mediation

38. संघर्षाचे शांततामय निवारणाचे खालीलपैकी कोणती एक पद्धत **नाही** ?

(A) वाटाघाटी

(B) लवाद

(C) मध्यस्थी

(D) तिसऱ्या पक्षकाराची मध्यस्थी

39. Partial Disarmament is sometimes called as :

(A) Arms control

(B) Arms limitation

(C) Arms reduction

(D) Disarmament

39. अंशत: शस्त्राचे कपातीला असे म्हणतात :

(A) शस्त्र नियंत्रण

(B) शस्त्रे मर्यादा

(C) शस्त्रे कमी करणे

(D) शस्त्रकपात

40. Which one of the following is *not* categorised as Gandhian technique of conflict resolution ?

(A) Non-cooperation

(B) Satyagraha

(C) Civil disobedience

(D) Uprising

41. Economic warfare implies :

(A) Weakening the enemy by economic means

(B) Attack on enemy's resources

(C) Complete blockade

(D) Checking supply lines

40. संघर्षनिवारणाबाबत खलीलपैकी कोणती गांधीयन पद्धत **नाही** ?

(A) असहकार

(B) सत्याग्रह

(C) नागरी असहकार

(D) उठाव करणे

41. आर्थिक युद्धपद्धतीत :

(A) शत्रुची अर्थव्यवस्था कमकुवत करणे

(B) शत्रुच्या संसाधनावर हल्ला करणे

(C) पूर्णपणे नाकेबंदी

(D) पुरवठा व्यवस्था तपासणे

42. SDI is referred as :

(A) Super Destruction Initiative

(B) Strategic Defence Initiative

(C) Sustainable Defence Initiative

(D) Super Defence Initiative

43. Which out of the following is *not* a Union Territory ?

(A) Jharkhand

(B) Pondicherry

(C) Daman and Div

(D) Dadra-Nagar Haveli

44. Revolution in Military Affairs (RMA) means one of the following :

(A) War based on aircraft

(B) War based on naval power

(C) Revolution in military technology and strategy and organisation

(D) Use of WMD weapons

42. SDI ला असे संबोधतात :

(A) प्रागतिक विध्वंसक प्रणाली

(B) सामरिक संरक्षण प्रणाली

(C) निरंतर संरक्षण प्रणाली

(D) प्रागतिक संरक्षण प्रणाली

43. खालीलपैकी कोणता केंद्रशासित प्रदेश **नाही** ?

(A) झारखंड

(B) पाँडीचेरी

(C) दमण आणि दिव

(D) दादरा–नगरहवेली

44. लष्करी घडामोडीत क्रांती याचा अर्थ खालीलपैकी हे आहे :

(A) विमानवाहूवर आधारित युद्ध

(B) नौशक्तीवर आधारित युद्ध

(C) लष्करी तंत्रज्ञानात क्रांती व डावपेच व संघटन

(D) विध्वंसक क्षेपणास्त्राचा वापर

45. Which one of the following naval facility was *not* related to USSR ?

(A) Scotra

(B) Yemen

(C) Somalia

(D) Dijbori

45. खालीलपैकी कोणती नाविक सुविधा रशियाशी संबंधित **नाही** ?

(A) स्कोट्रा

(B) येमेन

(C) सोमालिया

(D) डीज्बोरी

46. AGNI-II is :

(A) Ground to air ballistic missile

(B) Air to air missile

(C) Submarine launched ballistic missile

(D) Surface to surface missile

46. अग्नी-II क्षेपणास्त्रे हे :

(A) जमिनीवरून हवेत हल्ला करणारे क्षेपणास्त्रे

(B) हवेतून हवेत मारा करणारे मिसाईल

(C) सबमरिन लाँच बॅलास्टीक मिसाईल

(D) जमिनीवरून जमिनीवर मारा करणारे मिसाईल

47. Radar which is helpful to detect enemy aircraft presence uses :

(A) Sound waves

(B) Radio waves

(C) Electric waves

(D) Ultrasonic waves

47. शत्रुच्या विमानाचा वेध घेण्यासाठी रडार यात हे कार्यरत असते.

(A) आवाजाच्या लहरी

(B) रेडियो लहरी

(C) इलेक्ट्रीक लहरी

(D) अल्ट्रासॉनीक लहरी

48. Which one of the following locations is marked as Indian satellite launching station ?

(A) Chandipore

(B) Wheeler Island

(C) Sri Hari Kota

(D) Mahendra Giri

49. NMD refers to which one of the following ?

(A) National Missile Defence

(B) Nuclear Missile Defence

(C) Neutralised Military Defence

(D) Non-military Development

48. भारताचे उपग्रह सोडण्याचे खालीलपैकी कोणते ठिकान निश्‍चित केलेले आहे ?

(A) चांदीपूर

(B) व्हीलर बेट

(C) श्री हरी कोटा

(D) महेंद्र गिरी

49. NMD कशाशी संबंधित आहे ?

(A) राष्ट्रीय क्षेपणास्त्र संरक्षण

(B) आण्विक क्षेपणास्त्र संरक्षण

(C) लष्करी संरक्षण कमी करणे

(D) अलष्करी विकास

50. 'Operation Green Hunt' is related to which one of the following ?

(A) Countering Naxalism in India

(B) Human trafficking

(C) Women empowerment

(D) Trafficking

51. Penguin is a :

(A) Submarine

(B) Missile

(C) Satellite

(D) Tank

52. The global financial crises of 2008 originated in :

(A) UK

(B) Iceland

(C) USA

(D) France

50. 'ऑपरेशन ग्रीन हंट' हे कशाशी संबंधित आहे ?

(A) नक्सलवाद विरोधी कार्यवाही

(B) मानवी लष्करी

(C) महिला अधिकार देणे (सशक्तीकरण)

(D) तष्करी

51. पेंगवीन हे :

(A) पाणबुडी

(B) क्षेपणास्त्र

(C) उपग्रह

(D) रणगाडा

52. 2008 मधील जागतिक आर्थिक संकटाचा उदय या देशात झाला :

(A) इंग्लंड

(B) आईसलँड

(C) अमेरिका

(D) फ्रांस

53. Who among the following coined the term 'Cyberspace' ?

(A) Liddle Hart

(B) Linus Pauling

(C) W. Gibson

(D) H. Kissinger

54. When did the Soviet navy first appear in the Indian Ocean ?

(A) 1965

(B) 1967

(C) 1968

(D) 1970

55. The book 'The Conduct of War' is written by :

(A) Major General J.F.C. Fuller

(B) Quincy Wright

(C) Karl Von Clausewitz

(D) J.G. Starke

53. सायबरस्पेस ही संज्ञा खालीलपैकी कोणी प्रचलित केली ?

(A) लिडेल हार्ट

(B) लिनस पॉऊलिंग

(C) डब्ल्यू. गिबसन

(D) एच. किसिंजर

54. सोव्हीयत नौसेना हिंद महासागरात कधी प्रथम दाखल झाली ?

(A) 1965

(B) 1967

(C) 1968

(D) 1970

55. 'The Conduct of War' हे पुस्तक यांनी लिहिले :

(A) मेजर जनरल जे.एफ.सी. फुलर

(B) क्वींशी राईट

(C) कार्ल व्हॉन क्लॉजविटज्

(D) जे.जी. स्टॉर्क

56. Who stated that "religion is vitamin for the masses" ?

(A) Karl Marx

(B) Mao-Tse-Tung

(C) Fidel Castro

(D) Regis Debray

57. Who among the following compared guerrillas to fish and the people to water ?

(A) Mao-Tse-Tung

(B) Regis Debray

(C) Che Guevara

(D) Ho Chi Minh

56. 'सामान्य जनतेसाठी धर्म हे व्हिटॅमीन आहे.' हे कोणी म्हटले आहे ?

(A) कार्ल मार्क्स

(B) माओ-त्से-तुंग

(C) फिडेल कॅस्ट्रो

(D) रेजीस डिब्रे

57. खालीलपैकी कोणी 'गुरील्ला म्हणजे मासे आणि लोकांना पाणी' अशी तुलना केली आहे ?

(A) माओ-त्से-तुंग

(B) रेजीस डिब्रे

(C) ची गुव्हेरा

(D) हो चि मिन्ह

58. Irrespective of size, population, military capabilities and economic resources all states are equal member of one of the following mechanism :

    (A) Nation-state system

    (B) Regional Community

    (C) International Community

    (D) NATO

59. Which 'three set of elements' from among the following are the main elements of the modern nation-state system ?

    (A) Sovereignity, territorial integrity, legal equality

    (B) People, religion, constitution

    (C) Assembly, Lok Sabha, Rajya Sabha

    (D) Independence, Equality, Scientific Temper

58. विस्तार, लोकसंख्या, लष्करी क्षमता आणि आर्थिक संसाधने या वास्तवाव्यतिरीक्त सर्व राष्ट्र-राज्ये एका यंत्रणेचे समान सभासद आहेत ?

    (A) राष्ट्र-राज्य पद्धती

    (B) विभागीय समुदाय

    (C) आंतरराष्ट्रीय समुदाय

    (D) नाटो

59. खालीलपैकी कुठल्या एका सेटमधील तीन घटक आधुनिक राष्ट्र-राज्य व्यवस्थेचे मुख्य घटक आहेत ?

    (A) सार्वभौमत्व, प्रादेशिक एकात्मता, न्यायिक समानता

    (B) लोक, धर्म, संविधान

    (C) असेंब्ली, लोकसभा, राज्यसभा

    (D) स्वातंत्र्य, समता, विज्ञानवादी दृष्टीकोन

60. India was described as a 'Soft State' by :

(A) Gunnar Myrdal

(B) Norman D. Palmer

(C) Moris Jones

(D) John K. Galbrath

60. भारत हे 'सॉफ्ट स्टेट' असे वर्णन यांनी केले आहे :

(A) गनर मॅरडल

(B) नॉरमन डी. पाल्मर

(C) मोरीस जोन्स्

(D) जॉन के. गॅलब्रथ

61. Which of the following is the period of the rise of two superpowers ?

(A) Post-Cold War

(B) Post-World War II

(C) Post-World War I

(D) Pre-World War II

61. खालीलपैकी कोणत्या कालावधीत दोन महासत्ता अस्तित्वात (उदयास) आल्या ?

(A) शीतयुद्धोत्तर कालावधी

(B) दुसऱ्या महायुद्धानंतर

(C) पहिल्या महायुद्धानंतर

(D) दुसऱ्या महायुद्धापूर्वी

62. Growing interdependence in various fields among the states has weakened one of the following systems :

(A) Regional organizations

(B) World organizations

(C) Nation-state system

(D) National interests

62. राज्यांमधील विविध क्षेत्रातील वाढत्या परावलंबीत्वामुळे खालीलपैकी एक व्यवस्था कमकुवत झाली :

(A) विभागीय संगठनात्मक व्यवस्था

(B) जागतिक संगठनात्मक व्यवस्था

(C) राष्ट्र-राज्य व्यवस्था

(D) राष्ट्रहित

63. The ultimate aim of International Politics is ....

(A) Power

(B) Dependence

(C) Interdependence

(D) Balance of Power

63. आतंरराष्ट्रीय राजकारणाचे अंतिम ध्येय म्हणजे :

(A) सत्ता/बळ/शक्ती

(B) परावलंबन

(C) परस्परावलंबन

(D) सत्ता संतुलन

64. There is a basic realisation that states are both a source of security and a threat to security of human beings. This situation is known as one of the following :

(A) Security Dilemma

(B) Defensive defence

(C) Security consciousness

(D) Securitisation

65. The term 'Long March' was associated with :

(A) Mahatma Gandhi

(B) Lenin

(C) Subhash Chandra Bose

(D) Mao-Tse-Tung

64. राज्य हे मानवीसमुहासाठी सुरक्षाचे उगम आहे व सुरक्षाचे धोका आहे ही स्थिती खालीलपैकी काय दर्शविते ?

(A) सुरक्षा द्वंद्व

(B) संरक्षात्मक संरक्षण

(C) सुरक्षा जागरूकता

(D) सुरक्षाकरण

65. 'लाँग मार्च' ही संज्ञा यांच्याशी संबंधित होते :

(A) महात्मा गांधी

(B) लेनीन

(C) सुभाष चंद्र बोस

(D) माओ-त्से-तुंग

66. The book 'On War' consists of :

(A) 8 books spread over 128 chapters and sections

(B) 7 books spread over 120 chapters

(C) Only 6 volumes

(D) 4 books spread over 100 chapters

67. 'Deterrence' as a concept is :

(A) Outdated

(B) Ancient

(C) Still relevant

(D) Practiced only by USA

66. 'ऑन वार' या पुस्तकात :

(A) 8 पुस्तके 128 प्रकरण व सेक्शन्स्- मध्ये विभागलेले आहेत

(B) 7 पुस्तके 120 प्रकरणात विभागलेले आहेत

(C) फक्त 6 व्हॉल्युम्स्

(D) 4 पुस्तके 100 प्रकरणात विभागलेले आहेत

67. प्ररोधन (Deterrence) ही संकल्पना असे आहे :

(A) कालबाह्य

(B) प्राचीन

(C) आजही उपयुक्त

(D) फक्त अमेरिकेने अंमल केलेली

68. Vital national interests of a nation-state are those for which :

(A) She is prepared to go to war

(B) She thinks in the interest of global peace

(C) She makes others to prepare for war

(D) She wants to compromise

68. राष्ट्र-राज्याच्या महत्त्वाच्या राष्ट्रीय हितासाठी :

(A) ते युद्धासाठी तयार होतात

(B) जागतिक शांततेच्या हिताचा ते विचार करतात

(C) ते इतरांना युद्धासाठी तयार करतात

(D) राष्ट्र-राज्य तडजोडी करतात

69. Which one of the following is *not* a typology of National Security ?

(A) Military Strategies

(B) Communal relationships

(C) Technological industrial

(D) Nuclear Missiles

69. खालीलपैकी हे राष्ट्रीय सुरक्षेशी निगडित **नाही** :

(A) लष्करी डावपेच

(B) जातीय संबंध

(C) तंत्रज्ञान औद्योगिक

(D) आण्विक क्षेपणास्त्रे

70. Who propounded the 'Heart Land Theory' in geopolitics ?

(A) Cohen

(B) Ratzel

(C) Liddell Hart

(D) MacKinder

71. Which one of the following treatise belongs to Nuclear Weapons free zone in Latin America ?

(A) Treaty of Tlatelolco

(B) Open Skies Treaty

(C) Antarctic Treaty

(D) Treaty of Terotonga

70. भूराजनीतीशास्त्रात 'मर्मभूमी सिद्धांता'चे महत्त्व कोणी स्पष्ट केले ?

(A) कोहेन

(B) रेटजेल

(C) लिडेल हार्ट

(D) मॅकिंडर

71. खालीलपैकी लॅटिन अमेरिकेतील 'अण्वप्रसार बंदी क्षेत्र' तह निगडित आहे ?

(A) Tlatelolco तह

(B) खुले अवकाश तह

(C) अंटार्क्टिक तह

(D) Terotonga तह

72. The abbreviation MTCR stands for :

(A) Missile Technology Centre for Research

(B) Maritime Transport Centre for Reconnaissance

(C) Missile Technology Control Regime

(D) Maritime Technology Control Regime

73. Which of the following is *not* a chemical warfare agent ?

(A) Tabun

(B) Sarin

(C) Chloropicrin

(D) SARS

72. MTCR चे पूर्णरूप हे आहे :

(A) मिसाईल टेक्नोलॉजी सेंटर फॉर रीसर्च

(B) मेरीटाईम ट्रान्सपोर्ट सेंटर फॉर रेकॉनिसन्स्

(C) मिसाईल टेक्नोलॉजी कंट्रोल रिजिम

(D) मेरीटाईम टेक्नोलॉजी कंट्रोल रिजिम

73. खालीलपैकी कोणते रासायनिक युद्धातील घटक **नाहीत** ?

(A) टॅबुन

(B) सरीन

(C) क्लोरोपिकरीन

(D) सार्स

74. The battle of Dien Bien Phu took place in ....

(A) 1948

(B) 1954

(C) 1958

(D) 1960

75. 'Maginot Line' was related to the defensive arrangement made by :

(A) Germany

(B) France

(C) Russia

(D) America

74. 'Dien Bien Phu' ची लढाई यासीली झाली :

(A) 1948

(B) 1954

(C) 1958

(D) 1960

75. 'मॅझीनेट लाईन' ही बचावाच्या तयारीच्या भागाशी संबंधित हे याद्वारे निर्मित आहे :

(A) जर्मनी

(B) फ्रांस

(C) रशिया

(D) अमेरिका

ROUGH WORK